

Kag Primerong Suyat ni Apostol Pablo kang
TIMOTEO

**KAG PA-UNÁNG MGA BISAYA TUNGÓR SA
PRIMERONG SUYAT NI APOSTOL PABLO KANG**

TIMOTEO

Kag libróng kalí ay imáw kag primero sa ruháng suyat nak sinuyat ni Apostol Pablo sa usáng binatang manugsunor ni Kristo nak kag ngayan ay Timoteo. Kalíng si Timoteo ay taga banwa it Listra sa Probinsya it Pisidya, nak ngasing ay sakopéy it Turkey. Kag ida nanay ay usáng lahi it Hudyo pero kag ida tatay ay usáng taga Gresya. Kag ida pagka-Kristyano ay naba-óy nidá sa ida nanay ag lola, ag tong hulí, sidá ay nagíng ka-ibahan ag manugbulig ni Pablo sa ida pagpanglibutan sa pagwali it Ma-adong Balità.

Gingsisilíng ni Pablo rilí sa suyat kang Timoteo kag mga tugon ag sugò para sa mga punò it mga nagtutu-o. Imáw ra kag tamang pamatasan sa pagdayaw, ag kag angay nak pamatasan it mga puno't mga nagtutu-o, ag it mga manugbulig rutó.

Sa hulíng parti ay ginglalaygayán ra ni Pablo si Timoteo kung pa-unó sidá magíng usáng ma-adong manugserbisyo kang Hesu-Kristo ag kung ni-o kag ida mga responsabilidád sa yabot-yabót nak grupo it mga Kristyano.

KAG SUYÓR IT 1 TIMOTEO

Kag Mga Pa-unáng Bisaya 1:1-2
Kag Mga Tugrà Para sa mga Nagtutu-o
ag mga Manugrumaya 1:3 - 3:16
Kag Mga Tugrà kang Timoteo
Para sa Ida Ministryo 4:1 - 6:21

Kag mga Pa-unáng Bisaya

1 ¹⁻² Palanggà nakong anák nak Timoteo,^a
Kalí kag imo tatay sa pagtu-o nak si Apostol Pablo.

^a1:1-2 Basaha kag Binuhatan 16:1-2; Timoteo 1:2; Tito 1:4.

Kabáy pang mapasa-imo matutom nakong anák kag pagpakamado, kag kalu-oy, ag kag katimunungan nak halín sa Diós nak Tatay ag kang Kristo Hesús nak atò Gino-o. Akó ay nagsusuyat sa imo bilang apostol ni Kristo Hesús, parayan sa sugò it Diós nak atò Manluluwás ag ni Kristo Hesús nak atò pag-asa.

Kag Pa-andam Laban sa Bukô Matu-or nak Panudlò

³Kung ni-o kag akò ginglaygay sa imo it katóng akò'y papagtu-ón sa Probinsya it Macedonya,^b ay imáw ra gihapon nakò it ginglalaygay sa imo ngasing— nak ikáw ay magtinér pa rahâ sa syudad it Epeso.^c Dahil inggwá't pilang mga tawo rahâ nak kinahangyáng imo matugra-án nak indî magtudlò it mga salâ nak panudlò.

⁴Kinahangyán rang imo sinrá laygayán nak indî gi-akason kag inra mga oras sa mga istorya nak indî mapamatu-uran. Ag imáw ra sa pagsinunson sa pay wayá't katapusang mga listahan it mga ginikanan, dahil kinâ ay ginghalinán it mga pagsinu-ay dahil sa inra pagpitlo-pitlò yang. Kalíng tuyár nak mga istorya ay wayâ gitutudlò sa inra kung pa-unó sunrón kag kabubut-on it Diós nak ma-ayaman yang parayan yang sa pagtu-o. ⁵Samantalang kalíng atò mga tugrà sa inrâ ay pramas kag tanáng nagtutu-o kang Kristo ay magka-inggwá't pagpalanggà usa'g-usá— pagpalanggang halín sa tagipusu-on nak wayá't ginkukomkom nak kahangit, halín sa ma-adong bu-ót, ag dahil sa matu-or nak pagtu-o. ⁶Kag mga tawong kinâ, dahil sa inra pagtalikor rilí ay nagkaya-ag papagto sa wayâ pu-át nak pagdiniskusyón nak wayâ ra't kapuyos-puyós. ⁷Kalí ay dahil sa inra kagustuhan nak magíng mga manunudlò it Kasugu-án nak ingta-ó it Diós kang Móises tong una pa. Kag mga panudlò nak inra ingtutudlò sa mga tawo ay kabi ninrá ay tamà. Ugaling bukô, dahil wayâ ninrá na-i-intyendihé kag matu-or nak panudlò it Diós.

⁸Ayam ra natò nak ma-ado kag Kasugu-án kung kalí ay inggagamit it tawo sa tamà. ⁹Kalí ay parayan sa ida pagka-intyende nak kag Kasugu-án ay wayâ gihimu-a it Diós para sa mga ma-adong tawo kundí para parusahan kag mga tawong suwa-íl, ag para sa mga wayâ gitutuman sa kabubut-on it Diós. Imáw ra sa mga wayâ gikikilaya sa Diós ag sa mga makasal-anan, sa mga tawong wayâ namumut-i it Diós ag sa mga wayá't pagtahor sa abér ni-o mang sagradong bagay, sa mga nagpapangmatáy it inra tatay o nanay, ag sa mga

^b1:3a Basaha kag Binuhatan 16:9.

^c1:3b Basaha kag Binuhatan 18:19.

nagpapangmatáy it ibá pa ninrang isigkatawo. ¹⁰ Kag Kasugu-án ay ginghimò ra it Diós dahil sa mga tawong nag-u-ubáy sa bukò ninrá sariling asawa, mga nag-u-ubáy sa inra kaparehong kayake o kaparehong kabade, mga pilit nak nagpapangba-óy yang it mga tawo, mga bakakon, mga nagtitestigo it bukò matu-or— ag katóng mga naghihimò it abér ni-ong kabaliskaran it tadlóng nak panudlò. ¹¹ Sa yudó it kinâ kag mga tadlóng nak panudlò ay katóng kumporme sa Ma-adong Balità it mahimaya-ong Diós, nak ingtugyan sa akò agór ipanudlò.

Kag Pag-umà ni Pablo nak Rakô kag Kalu-oy it Diós sa Ida

¹² Abáng rakô kag akò pagpasalamat kang Kristo Hesús nak atò Gino-o nak nagtaw-an akó it kusóg nak magwali it Ma-adong Balità! Nagpapasalamat ra akò nak gingmuyatan akó Nidá nak usáng masasaligan ag gingpili Nidá akò nak magserbisyo sa Idá, ¹³ abér tong una ay akò gingpasipalahan Sidá ag ingpahirapan nakò kag Ida mga tawo,^d ag abér akò Sidá ging-insulto. Pero sa yudó it kinâ ay ingkaluy-an gihapon akó it Gino-o kumo nabuhat yang nakò kag mga bagay nak kató dahil wayâ nakò nasaduri nak kató ay salâ, ag dahil sa akò kawar-an it pagtu-o sa Idá. ¹⁴ Ag subra-subra kag pagpakama-ado sa akò it atò Gino-ong Diós, ka-umir kag Ida pagta-ó sa akò it pagtu-o ag pagpalanggà kang Kristo Hesús.

¹⁵ Masasaligan kalíng bisaya ag dapat nak patihan. “Si Kristo Hesús ay nagpa-alí sa kalibutan agór luwasón kag mga makasal-anan,”— ag kung sa paya-in-ya-inan yang ra it tawo waya-éy it mayumba pa sa akò. ¹⁶ Pero dahil rahâ gingkaluy-an akó it Diós agór sa pagpatawar sa akò nak imáw kag pinaka-makasal-anan sa tanán ay ma-ipakità ni Hesu-Kristo kung ma-unó it rakô kag Ida pagpasensya. Ag agór kag Ida pagpatawar sa akò ay puyding muyatan it ibáng mga matu-o sa Ida para inra mabaton kag kabuhì nak wayá't katapusan. ¹⁷ Kabáy pang kag tanáng balór ag kadayawan hastáng sa wayá't katapusan ay ma-ita-ó sa Diós nak Harì it tanáng kapanahunan, Diós nak wayá't kamatayon, Diós nak indî makità it atò mga matá, Sidá nak a-usáng Diós.

Kag Responsibilidad ni Timoteo

¹⁸ Timoteo, anák, kag mga propeta sa mga nagtutu-o ay nagta-ó it mensahe halín sa Diós para sa imó, agór pakusugon ikáw sa imo

^d1:13 Basaha kag Binuhatan 8:3 22:4.

pagserbisyo sa Diós.^e Ag ngasing akò ra ikáw gingsusugò kumporme sa inra ingsiling. Magtinguhâ nak gadór ikáw para sa kamatu-uran nak atò gingtutu-uhan, tuyár sa usáng ma-adong sundalo nak naglalaman para protektahán kag ida bansa.^f ¹⁹ Himu-on kalí habang gingpapanghuytan nimó kag imo pagtu-o sa Ida ag sa pagbuhat nimó it kung ni-o kag gingsisilíng it imo kunsensya nak tamà. Inggwát pilang mga tawong dahil wayâ ninrá gitumana kag gingsisilíng it inra kunsensya ay nawagit kag inra pagtu-o, nak pay bagá batil nak inra gingpabad-an nak mawasak sa tungá't karagatan. ²⁰ Ka-umir sa inrá sa Himeneo^g ag Alejandro^h nak tong hulí ay gingpasugtan nakò nak magsunór sa inra kagustuhang tumanon si Satanás.ⁱ Kalí ay agór sinrá ay magmadlà ag makatu-ón nak indî magpasipala sa Diós.

Kag mga Tamang Paghiwas sa mga Nagtutu-o

2 ¹Ngasing, sa imo pagtinguhâ para sa kamatu-uran, una sa tanán gingtutugon nakò sa imo nak tudlu-án sinrá nak pa-abuton sa Diós kag mga paghagar it kinahangyán, mga pagpangamuyò, mga pangabay para sa ibá, ag mga pagpasalamat. Hiwaton ninró kalí para sa tanáng tawo. ²Umiron ninró kag mga hari ag mga punò nak kag inra pagrumaya ay ma-ado agór kitá ay mapangabuhi it mahilway ag matimunong, sa atò pagkamarinomromon sa Diós ag pagkamatinahuron sa Ida sa tanáng bagay. ³Kag mga rasón nak asing dapat kitáng magpangamuyò para sa tanán ay dahil kalí ay ma-ado ag namumut-an it Diós nak atò Manluluwás, ⁴nak naghahanrom nak kag tanáng tawo ay maluwás ag maka-ayám it kamatu-uran. ⁵Dahil a-usá yang kag Diós^j nak Manluluwás,^k ag a-usá yang ra kag manugpatungâ sa Diós ag sa tawo, wayá't ibá kundî si Kristo Hesus nak nagpakatawo; ⁶Sidá nak naghalar it Ida kabuhì agór maging pangtubós para sa tanán. Kalí kag pamatu-or it Diós sa Ida hanrom nak kató, nak na-ipahadag sa tamang panahón. ⁷Dahil rilí, akó ay pinilì ag gingbutáng it Diós bilang usáng manugbalità ag apostol, ag manugtudlò sa mga bukò Hudyo tungór sa matu-or nak pagtu-o nak

^e1:18 Basaha kag 1 Timoteo 4:14.

^f1:18 o “parayan dilí maglaban it ma-adong paglaban.”

^g1:20a Basaha kag 2 Timoteo 2:17.

^h1:20b Basaha kag 2 Timoteo 4:14.

ⁱ1:20c Basaha kag 1 Corinto 5:5.

^j2:5a Basaha kag Deuteronomió 6:4 ag Roma 3:29-30.

^k2:5b Basaha kag Galasya 3:20.

napasa-atò parayan sa pagtu-o kang Hesús. Kag akò ging-u-umà ay kag kaklaruhán ag wayâ akò gibibinakák.

⁸Ngani, kag akò hanrom ay abér ri-ing lugár it intro pagtipon, kag mga kakayakin-an ninró ay magpinangamuyò. Pero habang gingtata-as ninrá kag inra mga damót sa Diós ay dapat nak wayâ ra ninrá gigagamita sa pagpakasalâ— ag it wayâ't kinomkom nak kalisór o kahangit sa ida isigkatawo.

⁹Ag kag mga kabade ray ra ay dapat yang ninrang pakandu-ón kag inra sarili it katóng bukò malaw-ay ag tamà yang. Kalí ay parayan sa angay nak pagpamaro ag bukò parayan sa subrang pagsyina-per o ibá pang ka-inarti nak paghusáy it inra buhók. Ag bukò sa pagpinuni sa inra mga yawas it mga buyawan, o mga perlas, o ibá pang mga kaminaháy nak mga besti. ¹⁰Imbis nak punihán ninrá it kinâ kag inra sarili agór sinrá'y magiging kamumu-ót gimuyatan, dapat nak kag inra ipakità ay mga ma-adong binuhatan. Dahil kinâ kag matu-or nak kagandahán sa pagmuyat it Diós ag angay yang sa mga kabade nak nagsisilíng nak sinrá ay nagdadayaw sa Idá.

¹¹Kag mga kabade ay dapat ra nak maghipos habang nagtutu-ón, ag matu-or nak magpasakop sa mga mas mata-as sa inrá. ¹²Wayâ nakò gisusugti kag mga kabade nak imáw it magtudlò sa mga kayake o imáw it maggahóm sa inra; sinrá ay dapat yang nak maghipos. ¹³Por dahil nak inghimò anay it Diós si Adán bag-ó si Eba.¹ ¹⁴Ag usá pa, bukò si Adán kag naluko; kag naluko ni Satanás ay kag kabade ag sidá kag unang nakasalâ. ¹⁵Ugaling aluwasón gihapon sidá it Diós habang gingriripara nidá it ma-ado kag ida mga anák^m— kung magpadayon sidá nak magtu-o, ag magíng mapinalangga-on, magpakabala-an ag magpando sa ida paghiwas.

¹2:13-14 Basaha kag Henesis 2-3.

^m2:15 Sa pagsalin it bisaya por bisayang Griyego kag “maluwás sidá parayan sa pagpanganák” ay “aluwasón gihapon sidá it Diós habang gingriripara nidá it ma-ado kag ida mga anák” sa Asì nak bisaya. Pero silíng it mga ma-ayam tungór sa Bibliyá nak bukò ninrá ayám ngasing kung ni-o talagá kag gustong bisayahon it kalí, ugaling sa inra pag-isip kalí ay puyding hanuyos kag kasadya it usáng kabade habang sidá ay nagriripara sa Ida mga anák, o maluwás sidá parayan sa pagkatawo it usáng piling anák, nak imáw si Kristo, o abuligan sidá it Diós nak malampasán nidá kag sumpà sa ida nak a-agumon nak hirap sa pagpanganák. Kalíng sumpà sa kabade ay gingmitlang sa Henesis 3:16.

Kag Puyding Magíng Mga Punò it Simbahan

3¹ Masasaligan kalíng bisaya ag dapat nak patihan. “Si-o man kag naghahanrom nak magíng punò it mga nagtutu-oⁿ ay naghahanrom it bukò asi-asihon it ma-adong trabahu-ón.”² Ngasing, kag usáng puno't mga nagtutu-o ay kinahangyán nak usáng tawong wayá't ma-i-ipuyâ kag ibá, a-usá yang it asawa,^o ma-ayam magpugóng it sarili, hingisipán, gingtatahor, abrido kag bayáy para sa ibáng tawo, ag ma-ayong manunudlò.³ Dapat ra nak sidá ay bukò palayangó, bukò makipanghapros it ibá kundî mabu-ot, bukò pala-away, ag bukò hakóg sa kwarta.⁴ Kinahangyán ra nak ma-ayo sidá magrumaya it ida panimayáy, ag kag ida mga anák ay nagpapa-irayom ag nagtatahor sa idá.⁵ Dahil kung kag usáng tawo ay da-ok magrumaya it ida sariling panimayáy, pa-unó nidá mariripara it ma-ado kag mga nagtutu-o sa Diós?^p⁶ Dapat patí nak marugayéy sidá nak nagsusunór kang Kristo. Dahil kung bukò ay sabaling ipahambog nidá kalíng ida pagkapunò ag mapasa-ida ra kag parusang tuyár sa ingta-ó it Diós kang Satanás.⁷ Lalo-éy nak kinahangyán nak ma-ado kag pagmuyat sa ida it mga tawong bukò manugsunor kang Kristo, dahil sabaling puro pagpuyâ kag ida abutón ag sidá'y mahuyog pa sa rit-ag ni Satanás.

Kag Puyding Magíng Mga Manugbulig sa mga Punó't mga Nagtutu-o

⁸ Kag bawat manugbulig ray ra sa mga puno't mga nagtutu-o^q ay kinahangyán nak sinsero sa ida obligasyon, inggwá't usáng binisayahan, bukò pala-inóm, ag bukò hakóg sa kwarta.⁹ Kinahangyán ra nak inra paninrugan kag kamatu-uran tungór kang Kristo nak datéy wayâ gipahadagan it Diós sa tawo pero ngasing ay

ⁿ3:1 Sa bisayang Griyego kag “obispo” ay “punò it mga nagtutu-o” sa Asì nak bisaya. Basaha kag Binuhatan 20:28; Pilipos 1:1 ag Tito 1:7.

^o3:2 o sa ibáng mga Bibliyáng Griyego kag insilíng nak “a-usá yang it asawa” ay “nag-asawa sidá it usáng beses yang.” Pero silíng it mga ma-ayam tungór sa Bibliyá nak kag gustong bisayahon it tanáng Bibliyáng Griyego ay “kinahangyán nak sidá ay matutom sa ida asawa.” Basaha ra kag 1 Timoteo 5:9.

^p3:5 o “simbahan it Diós.”

^q3:8 Sa bisayang Griyego kag “diakono” ay “manugbulig ray ra sa mga puno't mga nagtutu-o” sa Asì nak bisaya. Basaha kag Pilipos 1:1.

gingpahadagéy sa atò,^r it limpyo kag inra kunsensya. ¹⁰ Masran anay kag tawo nak gusto nimong pili-on nak manugbulig sa mga puno't mga nagtutu-o; ag kung ida ma-ipakità nak wayâ sa ida it masisilíng nak ya-in ay batuna sidá bilang manugbulig.

¹¹ Kag mga kabade^s ray ra ay kinahangyán nak magíng sinsero sa inra obligasyon, bukò mga palapanglibák kundî ma-ayam magpigá sa sarili ag masasaligan sa tanáng bagay.

¹² Tungór pa gihapon sa mga manugbulig sa puno't mga nagtutu-o, sinrá ay kinahangyán ra nak usá yang kag asawa, ag ma-ayam magrumaya it panimayáy ag magpasunor sa inra mga anák. ¹³ Kinâ tanán ay kinahangyáng makità sa bawat magigíng manugbulig sa mga puno't mga nagtutu-o agór sinrá ay magigíng ma-adong manugbulig, ag mas magigíng ma-ado kag pagmuyat sa inra it tanán. Kung inra kalí asunrón ay lalo pang matibay kag inra pagtu-o kang Kristo Hesus.

Kag Kamatu-uran Tungór Kang Kristo nak Dating Tinagô

¹⁴ Nag-a-asa ra akóng makapanhà sa inró sa indi-éy marugay nak panahón. Pero sa gihapon ay akò gingsusuyat sa imo kag mga tugrà nak kalí, ¹⁵ agór kung ma-atraso man akó, ay ma-a-ayamanéy nimó kag mga tamang paghiwas bilang myembro it panimayáy it Diós, nak imáw kag mga nagtutu-o sa buhî nak Diós.^t Importante kalí dahil kag mga nagtutu-o kag inggwá't obligasyon nak panghuytan ag itudlò it tamà kag kamatu-uran nak gingta-ó sa atò it Diós, tuyár sa haligi ag tukò nak nagpapatibay sa bayáy. ¹⁶ Matu-or nak di rakóng balór kalíng kamatu-uran tungór kang Kristo nak dati wayâ gipahadagan it Diós sa tawo pero ngasing gingpahadagéy kalí sa atò nak:

Sidá ay nagpakità bilang tawo,^u

Sidá ay ingpamatu-uran it Ispíritu Santo nak matarong.^v

Nakità Sidá it mga anghél,^w

^r3:9 Kalí ay “mystery” sa Inglis. Basaha kag Roma 16:25-26.

^s3:11 o “mga asawa.”

^t3:15 o “simbahan it buhî nak Dios.”

^u3:16b Kag gustong bisayahon it kalí ay si Kristo ay raha-éy bag-ó Sidá nagpakatawo. Basaha ra kag Juán 1:14.

^v3:16c Abér ingmatáy si Kristo bilang usáng makasal-anan, sidá ay ingpamatu-uran it Ispíritu Santo nak matarong tong Sidá ay nabanhaw.

^w3:16d o “mga sinugò.”

Ingwali Sidá sa mga nasyón,^x
 Ingpatihan sa bug-ós nak kalibutan,
 Ag gingpakayab pa-langit sa Ida kahimaya-an.^y

Kag Nahanungór sa mga Bugos nak mga Manugtuldò

4¹Ngasing, ma-athag kag silíng it Ispíritu Santo nak sa hulíng mga panahón, kag ibá ay mabuyág sa matu-or nak pagtu-o. Kalí ay dahil inra apatihan kag ipangsilíng it mga ma-ayo magpanglukong ispíritu ag kag mga panudlò it mga maya-ot.
²Kalíng mga nagpapanglukong ispíritu ay nagtutudlò parayan sa mga tawong nagpapakitang ma-ado ag tamà kunó kag pagtudlò pero mga bakakon. Kag mga tawong kalí ay kibuyonéy kag kunsensya kadâ wayâ yangéy sa inrá abér kag inra gingbubuhat ay salá.
³Ingbabawal ninrá kag pag-asawa^z ag kag pagka-on it pilang mga pagka-on, abér nganì kalíng mga pagka-on ay ingtuga it Diós para ka-unon nak inggwá't pagpasalamat it katóng mga nagtutu-o ag nakakasador sa kamatu-uran. ⁴Dahil tanáng bagay nak ingtuga it Diós ay ma-ado; ag wayá't dapat pa-indi-án kung kalí ay gingbabaton nak inggwá't pagpasalamat, ⁵kumo pag kalí ay pinasalamatanéy ag pinapangamuyu-anéy, kumporme sa silíng it bisaya it Diós kalí ay nagíng limpyóy.

Kag Ma-adong Sugu-ón ni Kristo Hesús

⁶Nganì, kung kag mga tugrang kalí ay imo ipasador sa atubangan it tanáng mga hali kang Kristo Hesús, ikáw ay magigíng ma-adong sugu-ón Nidá. Ag ikáw, Timoteo, dapat nak perming pakusugon nimó kag imo ispíritu parayan sa mga bisaya nak atò ingtutu-uhan— kalí ay kag ma-adong panudlò nak imo ingsusunór. ⁷Ayâ gipasinglaboté kag mga kalibutanhon ag mga wayá't puyós nak tatabilón nak mayadò sa kamatu-uran. Imbis ay anará kag imo sarili nak magpahamu-ót sa Diós. ⁸Ngasing, wayá't maya-in kung a-anarón natò kag atò yawas sa mga bagay nak makakapakusog dilí, pero mas ma-ado kung a-anarón natò kag atò ispíritu nak magpangabuhî nak

^x3:16e Basaha kag Salmo 9:11 ag Colosas 1:23.

^y3:16f Basaha kag Markos 16:19.

^z4:3 Sa kapanahunan ni Pablo ay ingbabawal it ibá kag pag-asawa ag inggwá ra gihapon it ibá. Pero kag ibáng salá it tawo ngasing ay ingbabaliwayâ ninrá kag pormal nak pag-asawa, pero kalíng ruhá ay parehong salá sa atubangan it Diós.

mamumut-an it Diós, dahil inggwá't matata-ó kalí nak ma-ado sa atò ngasing ag imáw ra sa pala-abuton pa natò nak kabuhì.

⁹Masasaligan kalíng bisaya ag dapat nak patihan. ¹⁰Kadâ nganì, imáw kinâ kag rasón kung asing kitá ay nagpapakatinguhâ ag nagpapakapangabudlay— dahil kag atò pag-asa sa pa-abuton ay atò gingbutáng sa buhì nak Diós, nak imáw kag Manluluwás it tanáng tawo, lalo-éy it mga nagtutu-o sa Idá.

¹¹Kadâ tudlu-án ag patumanan nak gadór kag mga bagay nak kalí. ¹²Ayâ gipabad-e nak minuson ka it abér sin-o dahil sa imo kabata-ón. Magíng ehemplo ka sa mga nagsusunór kang Kristo;— sa imo pagbisaya ag pamatasan, sa pagkamapinalangga-ón, sa pagtu-o, ag sa paghiwas nak wayáng gadór it makikitang kalaw-ayan.

¹³Myentras nak wayâ pa akó na-abót, intyendhá kag pagbasa it Sagradong Kasuyatan sa atubangan it mga tawo, kag pagwali ag kag pagpanudlò. ¹⁴Ayâ gipabad-e kag abilidad nak regalo sa imo it Ispíritu Santo it katóng ikáw ay ingbabawan it mga damót it mga kamaguyangan it mga nagtutu-o,^a ag inggwá't propeta nak nagta-ó it mensahe halín sa Diós tungór rahâ.

¹⁵Himu-a permi kináng imo mga responsibilidad ag taw-é nak gadór kinâ it imo oras agór makità it tanán kag pag-uswág it imo ministryo. ¹⁶Magrahan nak gadór ikáw sa imo paghiwas ag sa imo ingtutudlò. Paninrugí kinâ, dahil parayan rahâ ay maluluwás kag imo sarili patí kag mga nagpapanimatì sa imó.

Kung Pa-unó kag Pagtratár sa Bawat Hali sa Pagtu-o

5 ¹Ayâ gibisar-i kag usáng kayake nak mas maguyáng sa imó. Pangabayá Sidá sa ma-adong parayan nak pay bagá kag imo gingbibisayahan ay imo sariling tatay. Tratará nak pay mga manghór kag mga kayake nak nakakabatà sa imó. ²Kag mga mas maguyáng nak kabade ray ra ay tratará nak pay imo nanay, ag kag mga nakakabatà sa imo nak mga kabade tuyár sa imo mga manghór nak kabade. Tahura nak gadór sinrá sa bawat imo paghiwas sa tanáng oras.

Kag Pagta-ót Bulig sa mga Balong Nagtutu-o kang Kristo

³Tahura ag buligi kag mga kabading balo nak waya-éy nak gadór it ibáng masasaligang mabulig. ⁴Kung kag usáng balo ay inggwá't mga anák o mga apó, tudlu-í sinrá nak sa suyór it relíhiyong Kristyano

^a4:14 Basaha kag Binuhatan 6:6 ag 1 Timoteo 1:18.

kag inra responsabilidád ay sa inra sariling pamilya anay. Pabayusa sinrá abér pa-unó sa inra mga maguyang. Dapat ninrá kalíng himu-on dahil kalí ay ma-ado sa pagmuyat it Diós. ⁵ Kag klarong balo nak waya-éy talagát ibáng nasasaligan, ay katóng ingta-óy sa Diós kag ida pag-asa. Kada adlaw ag gab-í sidáng naghahagar sa Diós it ida mga kinahangyán ag nagpapangamuyò. Sidá kag dapat buligan it mga hali sa pagtu-o. ⁶ Pero, kag balo nak pasunor-sunor yang sa kagustuhan it ida yawas ay indí dapat buligan it mga nagtutu-o, dahil abér sidá ay buhî pa, sa kamatu-uran ay minatayéy sidá sa ispirituhanong pagpangabuhî. ⁷ Tudlu-án kalíng tanán sa mga nagsusunór kang Kristo agór wayá't ma-i-ipuyâ sa inrá. ⁸ Kung inggwá sa inra it wayâ giriripara sa inra mga hali lalo-éy sa inra sariling pamilya, ay ida gingtalikuran kag pagtu-o kang Kristo ag subra pa sidá rutóng talagáng mga wayá't pagtu-o.

⁹ Pag kag usáng balo ay subrá'y nak sa-isenta anyos, puyde sidáng i-ibá sa listahan it mga dapat buligan. Pero dapat ra nak a-usá yang sidá it asawa,^b ¹⁰ ag inggwát mga mapamatu-or sa ida ma-adong mga buhat; tuyár abi sa kung ida naparagkò nak ma-ado kag ida mga anák, gingbaton nidá kag mga nagsinampot sa ida bayáy, nagserbisyo sidá sa mga kapwa nidá nak nagsusunór kang Kristo sa ni-o mang parayan— abér sa paghináw it inra mga sikí— nagbulig sidá sa mga nahihirapan, ag ida ingta-ó kag ida sarili sa paghimò it ma-ado sa ni-o mang ida masasarangan.

¹¹ Pero ayâ gi-ibhan sa listahan it mga dapat buligan kag mga balo nak batà pa. Kalí ay dahil siguro ma-abót kag oras kung sinrá ay inabot ray it hilig it yawas ag mahanrom ray sinráng mag-asawa. Pag natabô kalí ay inra napapabad-an kag inra promisa sa pagserbisyo kang Kristo bilang balo. ¹² Ngani, ipamutáng sinrá nak nakasalâ dahil sa inra pagsirâ sa primero ninrang gingtug-an nak magserbisyo kang Kristo tong sinrá ay nabalo. ¹³ Usa pa, pag magamón sinrá nak inggwát nagtata-ó yang permi't inra kinahangyán, makakatu-ón sinrá nak magrinuyog ag magyinagadaw sa kapipinumbayáy. Ag bukò yang magrinuyog kundí magtinabil pa ag magpasinglabot sa mga bagay nak bukò ninra dapat pasinglabután, sa inra pagbisaya't bukò ninra dapat ibisaya. ¹⁴ Kadâ para sa akò, mas ma-adong

^b5:9 o sa ibáng mga Bibliyáng Griyego kag insilíng nak “a-usá yang sidá it asawa” ay “nag-asawa sidá it usáng beses yang.” Pero silíng it mga ma-ayam tungór sa Bibliyá nak kag gustong bisayahon it tanáng Bibliyáng Griyego ay “kinahangyán nak sidá ay matutom sa ida asawa.” Basaha ra kag 1 Timoteo 3:2.

kag mga balo nak batà pa ay mag-asawa liwát— magpanganák, magripara it inra panimayáy, ag indí magta-ó it lugár nak kitá ay maya-inon it atò ka-away. ¹⁵Nabisaya kalí nakò dahil piláy sa inrá kag akò nakità nak narayá ni Satanás.

¹⁶Kag akò laygay ay kag mga kabade nak nagsusunór kang Kristo, nak inggwá't mga hali nak balo ay imáw it pabuliga sa inrá. Kinâ ay agór indí mapakabug-atan kag mga nagtutu-o, pramas sinrá ay makabulig rutóng mga balo nak wayâ talagá't ibáng masasaligan.

Kag Nahanungór sa mga Nagrurumayang Kamaguyangan it Simbahan

¹⁷Kag mga kamaguyangan it mga nagtutu-o nak nagrurumaya it ma-ado ay dapat yang ninróng pakabalurán^c sa pagta-ó sa inrá it abundang suhoy, lalo-éy katóng mga nagpapangabudlay sa pagpangwalihan ag sa pagpanudlò. ¹⁸Dahil silíng ngani sa Sagradong Kasuyatan ay, “Ayâ gitabuni kag yubà it baka habang intro inggagamit sa paggi-ok it trigo pramas makakaka-on ra.”^d Usa pang silíng dilí ay, “Kag usáng trabahador ay dapat yang talagáng makabaton it tamang suhoy.”^e ¹⁹Ayâ nak gadór gipatihe kag sanâ laban sa usáng maguyang nak nagtutu-o kung wayâ yang ra it ruhá o tatlong makakatestigo^f nak kiná'y klaro. ²⁰Kináng mga maguyang ray ra nak mga nagpapadayon sa pagpakasalâ ay bisar-i⁸ sa atubangan it tanán agór kag ibá ay mahahadlok magpatuyar.^h

²¹Sa atubangan it Diós, ni Kristo Hesús ag it Ida mga piniling anghél, ingsusugò nakong imo pa-irayon kag mga reglamintong kalí para sa tanán, it parehas; kató bagáng wayá't nakakasilíng nak inggwá ka it pinili-án.

²²Ngani, usisa-a anay it ma-ado kag tawo bag-ó bendisyunán nimó parayan sa pagbabaw it imo damót sa idá.ⁱ Ag magrahan pramas indí ka mabasoy it ibá sa inra pagpakasalâ, agór indí mabutáng sa kumpromiso kag imo sarili.

^c5:17 Basaha kag Pilipos 2:29.

^d5:18a Basaha kag Deuteronomio 25:4 ag 1 Corinto 9:7-11.

^e5:18b Basaha kag Levitico 19:13; Deuteronomio 24:14-15; Lukas 10:7; 1 Corinto 9:14.

^f5:19 Basaha kag Mateo 18:6.

^g5:20a Basaha kag Tito 1:13; 2:15.

^h5:20b Basaha kag Deuteronomio 13:11.

ⁱ5:22 Basaha kag Binuhatan 6:6.

²³ Ag tungór sa imo yawas, ayâ gipabad-e kag imo sarili. Bukò permi-perming tubì yang kag imo inumon kundî, inóm ra it ma-isót nak ayak dahil makakabulig kinâ sa imo bituka ag imáw ra sa ibá pang permi nimong gingbabatyag.

²⁴ Ag romromá kali: inggwá matu-or it mga tawo nak kag pagpakasalâ ay ayaméy it tanán prabér pa mahusgarán, pero inggwá ra it ibá nak kag kasal-anan ay sa huléy masasaduran. ²⁵ Imáw ra kinâ sa mga ma-adong buhat. Inggwá't mga ayaméy nak ra-an it tanán, pero kung bukò man ay indî ra kinâ magpabiling natatagò.

Kag Nahanungór sa mga Ulipon nak Nagtutu-o kang Kristo

6 ¹ Dapat nak isipon it bawat ulipon nak nagtutu-o kang Kristo nak dapat yang ninrang tahuron kag inra amo agór kag ngayan it Diós ag kag atò gingtutudlò ay indî mapuya-án. ² Indî dapat mabuhinan kag pagtahor it usáng ulipon sa ida amo kumo sinrá ay maghali kang Kristo. Dapat pa ngani nidáng pakandu-ón kag ida pagserbisyo dahil kag nakakabaton it kapuslanan ay mga nagsusunór kang Kristo, ag pinalanggà sinrá it Diós.

Tudlu-án ag patumanan kalíng mga obligasyon it mga ulipon sa imo itudlò sa imo mga hali sa pagtu-o. ³ Kung inggwá ugaling it nagtutudlò it kuntra rilí, ag sinrá ay wayâ gikukumporme sa ma-adong mga panudlò it atò Gino-ong Hesu-Kristo ag sa mga tudlò nahanungór sa pagpahamu-ót sa Diós, ⁴ sinrá ay nagpapahabok yang; wayâ ra sinrá't nanunongnongán! Sakitéy ninrá kag paghinanap it kasabtanan ag pagpakigsu-áy tungór sa mga bisaya, nak imáw kag inghahalinán it paghinili-án, paghinangitán, pagpinuya-án, ag maya-ing mga pagduda. ⁵ Imáw ra kalí kag perming inghahalinán it pagdiniskusyunan it mga tawong maya-in it pag-i-isip, kató bagáng waya-éy it pagka-ayám sa kamatu-uran. Kalí ay dahil kag asa inra huna-hunà ay kag pagkadiosnanon ay usáng parayan yang kung pa-unó sinrá'y inggwá't mapapakamós.

Kag Nahanungór sa Pagpalanggà sa Kwarta

⁶ Kung sabagay, abáng rakô kag mapapakamós sa pagkadiosnanon, pag kitá ay masinadyahon ag mapinasalamaton kumporme sa ingta-ó sa atò it Diós. ⁷ Tutál tong matawo kitá sa kalibutan ay wayâ kitá it rayá rilí, ag pag kitá ay mamatáy ay wayâ ra kitá it mararayá halín dilí. ⁸ Inggwá yang kitá it nakaka-on ag nasusoksok ay dapatéy

ᶓ6:7 Basaha kag Job 1:21; Salmo 49:17; Manunudlò 5:15.

kitáng makuntento. ⁹ Pero katóng mga nagpapakahanrom nak magíng manggaranon ay nagpapayungot sa tintasyón. Sinrá ay pay naririt-ag, ag napapa-agto sa paghanrom it ni-o-ni-ong wayâ ra't natata-óng ka-aduhan sa inra sarili kundî puro yang kahaprusán it bu-ót. Ag imáw pa sa inrá't marayá sa kasira-an ag sa disgrasya. ¹⁰ Dahil kag pagpalanggà sa kwarta ay imáw it inghahalinán it tanáng klaseng kaya-inan. Sa paghingabót sa kwarta ay maramò kag napapayadô sa pagtu-o sa Diós, ag kag inra nasasagpa-án ay puro kabug-atan sa rughan.

Kag mga Laygay Para Kang Timoteo

¹¹ Pero ikáw, Timoteo, nak usáng sugu-ón it Diós, ay dapat nak magpayadô sa tanán nak kinâ. Kag imo adikahon ay kag pagkamatarong, pagkadiosnanon, pagkamatibay sa pagtu-o, pagkamapinalangga-on, pagkamapaninrugan ag pagpakamabu-ot. ¹² Magtinguhâ ka nak himu-on kag tanán para sa kamatu-uran nak atò gingtutu-uhan. Imáw it panghuyti kag kabuhì nak wayá't katapusan, nak kung ri-ín ay imáw kag rasón kung asing ikáw ay ingtawag nak magsunór kang Kristo, it katóng imo i-umà sa tungâ it karamu-an kag imo pagtu-o sa Idá. ¹³ Sa atubangan it Diós nak nagtata-ó it kabuhì sa tanáng tinuga, ag ni Kristo Hesús nak nagbisaya sa atubangan ni Poncio Pilato it ma-adong pamatu-or, ¹⁴ ingtutugon ka nakò nak himu-on nak gadór nimó kag imo masasarangan agór kag imo itudlò ay indî madupitán, ag indî mapuya-án hastáng magpakitâ kag atò Gino-ong Hesu-Kristo sa Ida pagbalik. ¹⁵ Mabalik Sidá sa tamang panahón nak ingtermino it Diós—Diós nak mahimaya-on ag ka-usa-usáng Mananakop, kag Harì it tanáng mga hari, ag Gino-o it tanáng mga gino-o.^k ¹⁶ Sidá kag Diós nak indî mamatáy ag nag-i-istár sa kasusilaw nak hadag nak wayá't abér si-óng nakaka-atubang,^l sidáng wayâ pa nak gadór it nakakamuyat ag indî pa mamuyat-muyatan.^m Kabáy pang mapasa-ida kag tanáng balór ag kita'y Ida gamhán hastáng sa wayá't katapusan. Amén.

¹⁷ Kag mga manggaranon dilí sa kalibutan ay imo tugra-án nak indí magminata-as-ta-ason o magsalig sa inra manggár nak

^k6:15 Basaha kag Deuteronomio 10:17; Salmo 136:3; Daniél 2:47 ag Pahadag 1:5, 17:14, 19:16.

^l6:16a Basaha kag Salmo 104:2 ag 1 Juán 1:7.

^m6:16b Basaha kag Juán 1:18.

nawawagit,ⁿ kundî magsalig yang sa Diós nak imáw't nagtata-ó sa atò it abundang mga bagay nak atò ikakasadya. ¹⁸Dapat nak ma-ado kag inra himu-on pramas magmanggaranon sinrá sa ma-adong mga binuhatan. Dapat ra ninrá nak i-atag kag inra manggár ag sinrá ay magíng mabinuligón sa inra isigkatawo. ¹⁹Sa paghimò it kalí ay nagtitipon sinrá sa langit it manggár nak inra mapupuslán sa pa-abuton,^o agór mapapanghuytan ninrá kag matu-or nak kabuhì.

²⁰Ay Timoteo, bantayan gadór kag kamatu-uran tungór kang Hesús nak ingtugyan nakò nak itudlò nimó. Ayâ gi-ibá sa mga wayá't puyós nak kalibutanhong tatabilón, imáw ra kináng mga pagsinabtanan tungór sa inra gingsisilíng nak ka-ayaman, nak salâ ra. ²¹Dahil inggwá't ibáng tawo nak sa inra pagpang-uma-umâ it tuyár nak ka-ayaman, sinrá ay naya-ag halín sa rayan it pagtu-o kang Hesús.

Kabáy pa nak kag pagpakama-ado it Diós ay mapasa-inróng tanán.

ⁿ6:17 Basaha kag Salmo 62:10.

^o6:19 Basaha kag Mateo 6:20.